

Genaclul dramaturgilor

8

În lectură: „Calul verde” de Constantin Popa

Însuflețită de schimbul de opinii, ședința de lucru a Cenaclului dramaturgilor, din luna aprilie, a căpătât o notă mai originală. Prilejul l-a oferit, desigur, piesa lui Constantin Popa, actor al Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași, intitulată *Calul verde*. Lectura textului a fost asigurată de actrii Dorina Lazăr, Anca Neculce, George Bănică și Nicolae Ivănescu, de la Teatrul Giulești.

Ca de obicei, vom decupa din intervenții :

MIHAIL DAVIDOGLU : Am fost fermecți de vivacitatea replicilor.

PAUL TUTUNGIU : Autorul construiește un altfel de mit al violenței. Este vorba de individul care violează o ordine socială, dar nu intrînd violent în acea ordine, ci retrăgîndu-se într-o altă ordine. În ordinea sa interioară. Este ordinea refulării totale, a fugii din obiectiv în subiectiv. Acest personaj nu este un personaj elevat. Este omul comun, avînd poate, ca punct de pornire, personajul lui Sebastian, care îndrăznește să viseze. Dar eroul lui Constantin Popa se mută definitiv în vis. El violează în acest fel ordinea obiectivă. Piesa poate fi citită ca o tragicomedie. Saltul în absurd, „locuirea” absurdului, oferă multiple posibilități de interpretare.

LEONIDA TEODORESCU : Piesa este excelentă. Există o pecete, foarte marcantă, de individualitate a acestei piese. Este cel mai bun text pe care l-am ascultat eu în cadrul Cenaclului. Constantin Popa este un dramaturg matur, perfect format. Vreau să aduc elogiile actorilor care au citit azi aici. Nu a fost o simplă lectură, ci au fost excelent pregătiți. Acest text, dacă ar fi fost înregistrat la radio, ar fi fost o adevărată reușită, un bun „spectacol”. Avînd în vedere aceasta, cred că Teatrul Giulești ar face un act de dreptate, dacă ar urca textul pe scenă, cu acești interpreți. Ar ieși un spectacol de mare succes. O spun cu toată convingerea.

MIRA IOSIF : Nu cred că este o piesă despre violență. Este o piesă despre evaziune, despre alienare. Tema nu e nouă, e o temă care circulă în literatura mondială, în dramaturgia secolului nostru, a circulat și în literatura noastră interbelică, și meritul scriitorului Constantin Popa este că a introdus-o în peisajul nostru actual. Fiînd o piesă despre evaziune, nu este totuși o piesă evazionistă... Dimpotrivă, e o piesă acut implicată în actualitate. Vreau să subliniez finețea cu care împletește nuanțele dintre comic și tragic, dintre ironie și distanțare.

NICOLAE MAREȘ : Mi-a plăcut foarte mult acest text, în care am văzut

drama înstrăinării, temă care la ora actuală este la modă. Ar fi o mare greșeală, dacă teatrele noastre nu ar monta o asemenea piesă, care spune pe nume unor lucruri.

LAURENȚIU ULICI : Îmi pare rău că trebuie să-i contrazic pe Paul Tutungiu, pe Mira Iosif și pe Nicolae Mareș. Nu cred că este o piesă a violenței. Nu este nici o piesă a înstrăinării. Este o piesă a neputinței — un cuplu, cindva, undeva, a dus o viață normală, a trăit normal, a ajuns, grație unor întâmplări oarecum banale (fiecare pe cont propriu, el cufundându-se într-un fel de automatism, de birocratism al existenței din care nu mai poate ieși, ea închisă în perimetrul casnic, cu care se obișnuiește), într-o clipă de criză. O clipă de criză, în care amândoi, fiecare în felul lui, resimt nevoia de a ieși din starea în care se află, de a reveni la viață, de a trăi. Își propun o schimbare. Se mută dintr-un tărâm osificat, dintr-o zonă închisă, în care nici un pic de aer curat nu mai putea intra, într-o zonă imaginară, acceptând o convenție, convenția calului verde. Din capul locului, autorul nu face nici un fel de echivoc din asta. După altă perioadă, în care au tratat cu convenția, ar urma, în mod firesc, eliberarea, prin renunțarea la convenție — deci, intrarea în viață; ceea ce ei și fac, în final, numai că viața în care au intrat este ea însăși o iluzie. Drama, aceasta, este: efortul extraordinar spre o viață care, pentru ei, nu mai e posibilă. Finalul, care mie mi se pare foarte elocvent din punct de vedere al ideii, dar extrem de facil din punct de vedere dramaturgic, aproape copilăresc, îi sugerez să-l schimb numaidecât, pentru că nu poți veni cu asemenea „poantă”, în 1981; este aproape un „banc”, cu săritul de la trambulină într-un bazin care nu are apă. Eu credeam că va opri piesa cu mult înainte, de la culesul unor flori care de fapt nici nu există, ceea ce este o imagine extraordinară. Deci, nu este înstrăinare. Înstrăinarea are întotdeauna niște motive. Ei nu-și cunosc motivele; la ei este o boală mult mai profundă; un fel de evaziune, dar o evaziune din interior mai spre interior. Nici un fel de contact cu realul nu-i

posibil, în cazul acestor personaje. Or, nici înstrăinarea, nici evadarea, nu pot fi concepute în afara unui contact cu realul.

DINA COCEA : Nu sint de părere că acea replică finală este o găselniță. Mi se pare că este însăși cheia piesei. Această ultimă replică, lapidară, adună tot sensul piesei, esența ei.

GEORGE BANICA : Mă bucură faptul că piesa oferă atâtea interpretări. Cineva vede evaziune, altul vede înstrăinare, cineva vede violență, altcineva nu vede violență. Asta dovedește că este un text foarte bun, fiindcă un text prost are o singură potecută, pe care toată lumea o vede, și aceea destul de strimțată, că nici nu se poate merge pe ea. Mie mi-a plăcut piesa din cu totul alte motive decât dumneavoastră. Eroii mor fiindcă trăiesc banal, iar ficțiunea lor este de asemenea banală, și ajung să transforme ficțiunea în real. Ambele planuri — real și ficțiune — sint de o splendidă banalitate, și piesa cred că aici bate foarte tare, fiindcă neagă aceste două ipostaze — a banalului existenței și a banalului ficțiunii. Acești oameni nu sint ancorati, așa cum am dori toți, în marile problemele ale omenirii. Ei sint ancorati în lucruri mici, existența îi ucide, se retrag într-o ficțiune la fel de mică, și la sfârșit mor. Mor, ca un „banc”. Așa și trebuie. Nu mă surprinde. Mor precum au trăit. Remarcabilă este ultima replică: „cum de n-au văzut apa?”. „Bancul” se sparge și se trece într-o semnificație, după părerea mea extraordinară, și cu această replică aproape că bate la porțile marii dramaturgii. Cum de nu au văzut că nu este apă, cum nu au văzut că se poate trăi altfel? Vă mulțumesc că mi-ați oferit prilej să interpretez acest text.

CĂLIN FLORIAN : Astăzi, în acest cenuclu, nu s-a citit o idee de piesă, ci o piesă.

În încheierea discuțiilor, criticul RADU POPESCU, președintele Cenaclului dramaturgilor, după ce a apreciat lucrarea dramatică a lui Constantin Popa, a susținut necesitatea prezenței criticului literar în viața teatrală.

Mircea RAREȘ

